

DOI: 10.5604/01.3001.0053.8726

Wojciech Mucha

Collegium Witelona Uczelnia Państwowa
Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych
e-mail: wojciech.mucha@collegiumwitelona.pl
ORCID: 0000-0001-9548-3962

Wybrane przypadki deficytu bezpieczeństwa pracowników socjalnych w pracy terenowej oraz biurowej

STRESZCZENIE

Przedstawiona publikacja skierowana jest przede wszystkim do osób, które odpowiadają za prawidłowe funkcjonowanie ośrodków pomocy społecznej (dyrektorów i kierowników) oraz do osób, które pełnią funkcje publiczne i praktycznie kreują samorządność we wspólnotach samorządowych (prezydentów miast, burmistrzów oraz wójtów).

W przedstawionym artykule autor wskazuje problem deficytu bezpieczeństwa pracowników socjalnych w trakcie świadczenia pracy socjalnej w terenie i w pracy biurowej¹.

W opracowaniu wskazuje na wybrane studium przypadków, które świadczą o tym, że obszar bezpieczeństwa pracy pracowników socjalnych stanowi nadal aktualny problem.

W tekście przedstawiono narzędzia, za pomocą których w ośrodkach pomocy społecznej podejmowane są próby zniwelowania deficytu bezpieczeństwa pracy pracowników socjalnych i pracowników biurowych. Zwrócono uwagę na nieskuteczność stosowanych narzędzi lub na ich nieprawidłowe zastosowanie.

Słowa kluczowe: deficyt bezpieczeństwa, pracownik socjalny, praca socjalna, praca w terenie, praca biurowa.

Wstęp

Bezpieczeństwo w pracy jest podstawowym wymogiem, który musi spełnić każdy pracodawca wobec zatrudnionego pracownika. Pracownicy socjalni oraz pracownicy administracyjni pomocy społecznej wciąż doświadczają deficytu bezpieczeństwa². Wynik rozumowania

¹ M. Rymśza, *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012, s. 11–19.

² A. Dunajska, M. Krause, *Czy czujesz się bezpiecznie...? Badania bezpieczeństwa pracy pracownika socjalnego*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2017, nr 37, Forum Media Polska, Poznań, s. 3–7.

autora w problematyce deficytu bezpieczeństwa w tej profesji ma swoje zastosowanie w wybranych technikach badawczych. Autor pracy, pracując na stanowisku starszego specjalisty w dziale administracyjnym w ośrodku pomocy społecznej, wykorzystał obserwację bezpośrednią, gromadząc różne informacje oraz zdarzenia w katalogach. Kolejną zastosowaną techniką badań empirycznych było przeprowadzenie wywiadów autoryzowanych z pracownikami, którzy mają staż pracy wynoszący powyżej dziesięciu lat. Autor wykorzystał również kwerendę literatury oraz kwerendę internetową.

Termin „bezpieczeństwo” nie jest interpretowany jednakowo. Kwestia interpretacji zależy od tego, jaki obiekt badacz poddaje analizie oraz procesy w nim zachodzące³. Według B. Wiśniewskiego oraz D. Biela wykaz niebezpieczeństw, które występują i zagrażają bezpieczeństwu państwa to zbiór, który wciąż pozostaje otwarty⁴. Kwestia deficytu bezpieczeństwa pracowników socjalnych w pracy terenowej oraz w pracy biurowej jest wciąż aktualnym problemem.

Dowodem na takie stwierdzenie może być tragiczne zdarzenie, do którego doszło w Makowie w 2014 r. Do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przyszedł mężczyzna, który oblał urzędniczkę benzyną i jedną z nich podpalił.

W trakcie toczącego się postępowania przygotowawczego prokurator podejrzewał, że mężczyzna, który miał 62 lata, przytrzymał drzwi, żeby urzędniczki nie mogły uciec z płonącego pomieszczenia. W wyniku tego zdarzenia jedna z urzędniczek poniosła śmierć.

W wyniku tragicznego zdarzenia Polska Federacja Związkowa Pracowników Pomocy Społecznej zaczęła domagać się systemowego rozwiązania deficytu bezpieczeństwa w swojej profesji⁵.

Prawna identyfikacja pracowników socjalnych oraz pracowników pomocy społecznej

W ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. w artykule 121 ust. 2 ustawodawca wskazał, iż pracownikowi socjalnemu przysługuje ochrona prawna przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych. Zgodnie z art. 107 ust. 3a i 3b ustawy o pomocy społecznej podczas pracy terenowej, a dokładnie podczas przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego czy świadczenia pracy socjalnej w środowisku, co stanowi zakres przedmiotowy zbioru zadań pomocy społecznej⁶, usługa pracy socjalnej może odbywać się w asyście funkcjonariusza policji. Ponadto na wniosek pracownika socjalnego czy kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej właściwy miejscowo komendant policji jest zobowiązany do zapewnienia pracownikowi socjalnemu asysty policji w środowisku.

Kolejną formą pomocy pracownikom socjalnym jest narzędzie superwizji pracy socjalnej. Superwizja służy indywidualnemu rozwojowi zawodowemu pracowników socjalnych i jest

³ S. Wojciechowska-Filipek, B. Mazurek-Kucharska, *Zarządzanie w kryzysie. Aspekty organizacyjne i psychologiczne*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2019, s. 36–37.

⁴ B. Wiśniewski, D. Biela, *Podstawowe determinanty koordynacji działań dotyczących bezpieczeństwa publicznego w województwie dolnośląskim*, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy 2014, s. 5–7

⁵ A. Gocłowski, *Pomoc społeczna w żalobie*, Portal Pomocy Społecznej, [https:// ops.pl/2014/12/pomoc-spoeczna-w-zalobie/](https://ops.pl/2014/12/pomoc-spoeczna-w-zalobie/), dostęp: 28.01.2022 r.

⁶ S. Nitecki, *Pomoc społeczna*, Wydawnictwo Gaskor, Wrocław 2012, s.11–14.

narzędziem, które pomaga w zapewnieniu klientom pomocy społecznej wysokiej jakości usług społecznych⁷. Wybrane i przedstawione aspekty prawne oraz superwizja pracy socjalnej stanowią fundament bezpieczeństwa pracy w profesji pracownika socjalnego.

Z praktyki pracowników socjalnych w pracy w terenie oraz w pracy biurowej wynika, że pomimo wskazanych narzędzi zastosowanie możliwych rozwiązań nie niweluje deficytu bezpieczeństwa w pracy socjalnej. Dodatkowym problemem, który jest zmienną niezależną od pracowników socjalnych, jest problem świadczenia pracy socjalnej w terenie po jej ograniczeniu w związku z epidemią⁸. Po wybuchu epidemii Sars-COV-2 praca socjalna świadczona w terenie została bardzo mocno ograniczona. Ośrodki Pomocy Społecznej nie zamknęły się całkowicie przed swoimi klientami, ponieważ byłoby to niezgodne z kodeksem postępowania administracyjnego. Jednak praca socjalna w terenie została mocno ograniczona do kontaktów z klientami za pomocą technologii IT (rozmowy telefoniczne). Obecnie bardzo ważnym zagadnieniem, który jest pochodną epidemii Sars-COV-2, są duże problemy w środowiskach w obszarze zaburzeń emocjonalnych u dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Według D. Domińskiej-Werbel dzieci i młodzież doświadczają obecnie bardzo silnych lęków, nerwicy natręctw, strachu i wielu innych zaburzeń emocjonalnych. D. Domińska-Werbel wskazuje na fakt, iż duża liczba dzieci i młodzieży ze względów na odczuwane lęki jest zmuszona do skorzystania z indywidualnego trybu nauczania, nie ma możliwości skorzystania z konsultacji psychiatrii dziecięcej, ponieważ ta jest maksymalnie obciążona (długi czas oczekiwania na wizytę). Problem ten istnieje również wśród nauczycieli, którzy doświadczają zaburzeń emocjonalnych w związku ze zdalnym nauczaniem⁹. Pracownicy socjalni zostali obciążeni tym zjawiskiem i obecnie mają bardzo dużo zgłoszeń, które dotyczą obszaru zaburzeń emocjonalnych. Zjawisko to bardzo mocno skomplikowało świadczenie pracy socjalnej, spowodowało też uszczuplenie kadr pomocy społecznej. Warto nadmienić, iż pracownicy socjalni nie mają zapewnionej pomocy prawnej w sytuacji, kiedy np. zostają oskarżeni o nieprawidłowe czynności w trakcie interwencji kryzysowej. Swojej niewinności muszą samodzielnie dochodzić przed sądami.

Wybrane przypadki deficytu bezpieczeństwa w praktyce pracowników socjalnych

Wskazana wcześniej tragedia, jaka rozegrała się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Makowie, wstrząsnęła opinią publiczną. Dramatyczne zdarzenie było dowodem na to, że w praktyce ośrodki pomocy społecznej w Polsce nie spełniają warunków ochrony pracowników socjalnych i pracowników biurowych pomocy społecznej. Do ośrodków pomocy społecznej zgłaszają się nie tylko osoby, które mają przejściowe trudności finansowe, ale również osoby z poważnymi zaburzeniami psychicznymi. Sam fakt, że 62-letni

⁷ Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (2022, 28 styczeń). Superwizja pracy socjalnej. (Superwizja pracy socjalnej – wytyczne Centralnej Komisji Egzaminacyjnej wraz z opisem superwizji), dostęp: 28.02.2022 r.

⁸ K. Chaczko, N. Paprota, *Powrót do przeszłości? Pomoc społeczna w obliczu epidemii koronawirusa: analiza wstępna*, „Praca socjalna” 2020, nr 2(35), s. 37–53.

⁹ Wywiad autoryzowany, D. Domińska-Werebel, doktor psychologii, wykładowca w Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych, Zakład Pedagogiki, dyrektor Powiatowego Ośrodka Edukacji w Jaworze.

mężczyzna wtargnął do ośrodka, zdążył oblać pracownice łatwopalnym płynem, następnie podpalić jedno z pomieszczeń, świadczy o braku procedur w sytuacjach kryzysowych.

W wyniku zdarzenia praca w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Makowie została zreorganizowana. Pracownicy ośrodka nie mają bezpośredniego kontaktu z klientami. Obiekt jest w pełni monitorowany. Pracownika oraz klienta odgradza specjalna szyba, a pokój rozmów jest przeźroczysty. Zastosowane rozwiązanie nie stanowi jednak rozwiązania systemowego, większość ośrodków nie ma takich zabezpieczeń¹⁰.

Najważniejszym elementem pracy pracownika socjalnego jest praca w terenie. W większości ośrodków pracownicy socjalni, świadcząc pracę socjalną w terenie, działają samodzielnie.

Emerytowany pracownik socjalny A. Hołub podczas wywiadu autoryzowanego stwierdził, że z praktyki pracy pracowników socjalnych wynika, iż interwencje kryzysowe w pomocy społecznej są trudne i niebezpieczne. Podczas przeprowadzonego wywiadu A. Hołub stwierdził, że w trakcie swojej wieloletniej pracy w charakterze pracownika socjalnego doświadczył agresji słownej oraz fizycznej. Duże doświadczenie zawodowe pozwoliło mu na rozwiązanie tego typu konfliktów w sposób bezinwazyjny. Jednym z takich doświadczeń było wtargnięcie klienta z bronią pneumatyczną oraz dwoma mieczami samurajskimi do biura. Wezwano funkcjonariuszy policji, jednak do czasu interwencji A. Hołub musiał poradzić sobie z sytuacją samodzielnie. Innym zdarzeniem była sytuacja z mocno wzburzonym klientem, który do ośrodka przyszedł z bagnetem, ponieważ nie zgadzał się z niską kwotą zasiłku celowego. Ten przypadek również zakończył się wezwaniem funkcjonariuszy policji. Bez wątpienia w każdym ośrodku pomocy społecznej powinna być ochrona. Kiedy pracownik socjalny próbuje wyjść z sytuacji bezpośredniego zagrożenia, pracownik ochrony fizycznej w tym samym momencie może zawiadomić policję, a następnie pomóc w trudnej sytuacji, powiadomienie bowiem policji w trakcie ataku nie jest proste¹¹.

Występujący deficyt bezpieczeństwa stanowi problem również podczas wykonywania czynności w pracy biurowej pracowników socjalnych oraz innych pracowników biurowych. Osoby wykonujące tę profesję są narażone na ciągły stres ze strony niecierpliwych i agresywnych klientów¹². Takie sytuacje występują również w trakcie rozmów telefonicznych. Wielokrotnie agresywni klienci stosują wulgaryzmy, groźby karalne lub piszą anonimowe doniesienia do urzędów gmin, z których muszą się potem tłumaczyć bezpośrednio pracownicy przed swoimi przełożonymi lub w komisjach rewizyjnych gmin.

Pracując w ośrodku pomocy społecznej na stanowisku pracownika socjalnego, a później na stanowisku starszego specjalisty w zespole realizacji pomocy, mogłem skorzystać z techniki badań empirycznych, jaką jest obserwacja¹³. Dokonałem analizy, a następnie interpretacji dwóch trudnych przypadków, jakie wystąpiły w ośrodku.

¹⁰ R. Cieśluk, *Pracownik socjalny w kryzysie a rola kierownika w OPS*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2019, nr 63, Forum Media Polska, Poznań, s. 28.

¹¹ Wywiad autoryzowany, A. Hołub, wieloletni pracownik pomocy społecznej w Jaworze, starszy specjalista pracy socjalnej.

¹² B. Bochnia, *Codziennie praktyki życia rodzinnego, zadomowienie, wykluczenie, bezdomność*, Oficyna Wydawniczo-Edukacyjna NOTITIA, Bydgoszcz 2020, s.131–137.

¹³ Obserwacja – stanowi elementarną i najbardziej wszechstronną technikę badań. Z uwagi na swoją złożoność oraz wszechstronność zaliczana jest do metod badawczych. Polega na gromadzeniu danych (informacji) drogą spostrzeżeń w naturalnym przebiegu zdarzeń pozostających w bezpośrednim zasięgu widzenia oraz słyszenia badacza. Dostarcza to obserwatorowi wiedzy o badanej rzeczywistości społecznej.

Pierwszy przypadek dotyczył klientki pomocy społecznej, która cierpiała na chorobę afektywną dwubiegunową oraz alkoholizm. Wyżej wymieniona interesariuszka mieszkała bardzo blisko ośrodka, co pozwalało jej na kilkukrotne wizyty w ciągu dnia. Wszyscy bez wyjątku bali się wizyt tej klientki. Strach był w pewnym okresie tak duży, że zauważyłem, iż kiedy klientka wchodziła do ośrodka, wszyscy zamykali drzwi do swoich biur na klucz. Jedynie pracownik socjalny, który w ramach swojej rejonizacji zajmował się tą trudną osobą, nie zamykał swojego biura na klucz i za każdym razem starał się łagodzić skutki tych wizyt, które oczywiście zawsze kończyły się bardzo dużą awanturą, a w skrajnych przypadkach rzucaniem krzesłami, stolikiem czy stłuczeniem naczynia, które było w widocznym miejscu. O tego typu zdarzeniach była powiadamiana policja, jednak patrol pojawiał się zawsze po zdarzeniu. W konsekwencji pracownik socjalny był tak znerwicowany, że musiał skorzystać z dłuższego urlopu, a następnie był zmuszony podjąć leczenie. Ośrodek podjął postępowanie w kwestii leczenia klientki bez jej zgody, jednak to zakończyło się niepomyślnie. To przykład niewydolności przepisów prawa, które w tym konkretnym przypadku nie rozwiązały problemu. Klientka nigdy nie podjęła leczenia i nigdy nie została do niego zmuszona przepisami prawa.

Kolejnym przykładem było zdarzenie, w którym klient pomocy społecznej zaczął śledzić pracownika socjalnego w godzinach popołudniowych, kiedy ten wracał do domu. Czynność ta wielokrotnie się powtarzała. Pracownik socjalny zgłosił sprawę na policję. W niedługim czasie ten sam klient dokonał napadu na kwaciarnię i w ten sposób wyszedł z systemu pomocy społecznej na rzecz systemu penitencjarnego. Pracownik socjalny wycofał się z zawodu i nigdy już do niego nie powrócił. Dokonując obserwacji uczestniczącej, bez wątpienia należy stwierdzić, że obecnie nadal istnieje problem deficytu kadr w pomocy społecznej¹⁴.

Powodem są niskie wynagrodzenia oraz brak poczucia bezpieczeństwa podczas wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz pracy na innych stanowiskach w pomocy społecznej.

Dodatkowe narzędzia służące likwidacji deficytu bezpieczeństwa pracowników socjalnych w trakcie wykonywania swoich czynności zawodowych

W niektórych ośrodkach pomocy społecznej są podejmowane próby wzmocnienia bezpieczeństwa pracowników socjalnych poprzez wprowadzanie optymalnych rozwiązań z zakresu technik i narzędzi służących ochronie fizycznej:

- szkolenia w zakresie tematycznym (jak radzić sobie w sytuacji zagrożenia),
- szkolenia z zakresu obsługi agresywnego klienta,
- szkolenia z zakresu obsługi trudnego klienta,
- szkolenia z zakresu pracy z trudnym klientem lub rodziną wieloprotblemową,
- superwizja pracy socjalnej.

Ponadto wprowadzane są inne narzędzia, które mają służyć bezpośredniej ochronie indywidualnej:

- wyposażenie pracowników socjalnych w gaz łzawiący, gaz pieprzowy lub paralizatory,
- wyposażenie pracowników terenowych w przyciski alarmowe,
- ćwiczenia praktyczne z zakresu samoobrony.

¹⁴ S. Juźwiak, I. Klimowicz, *Pracownik socjalny – zawód zagrożony*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2018, nr 55, Forum Media Polska, 2017 Poznań, s. 3–8.

Należy wskazać na kwestię nieprawidłowego zastosowania wskazanych narzędzi. Pierwsza uwaga dotyczy szkoleń z zakresu samoobrony. Wszystkie szkolenia z zakresu samoobrony mają charakter jednego spotkania. To błąd, ponieważ umiejętności samoobrony nie można wypracować po jednym spotkaniu ćwiczeniowym. Powinny być to spotkania cykliczne, powtarzające się, wpisane w rozwój zawodowy pracownika socjalnego. Tylko wtedy można nabyć praktyczne umiejętności stosowania technik samoobrony.

Wyposażenie pracowników socjalnych w gaz łzawiący czy gaz pieprzowy w przeważającej części polega na rozdaniu go bez żadnej refleksji nad tym, że nieprawidłowe użycie gazu może mieć negatywne skutki dla osób, które go zastosują. Powinno się tutaj rozszerzyć te działania również o ćwiczenia praktyczne, stanowi to dodatkowy koszt, jednak należy pamiętać, iż w kwestii bezpieczeństwa nie powinno liczyć się z poniesionymi kosztami, jest to jedna z podstawowych zasad w celu jego osiągnięcia.

Większe ośrodki pomocy społecznej ze względu na zwiększenie bezpieczeństwa wprowadzają rozwiązanie, w którym dwóch pracowników socjalnych chodzi na wywiad środowiskowy oraz na interwencje kryzysowe. Taki system prowadzi do szybkiego wypalenia zawodowego¹⁵. Ponadto opóźnia wydanie decyzji administracyjnej, ponieważ w takiej sytuacji wykonuje się mniej wywiadów środowiskowych. Część ośrodków pomocy społecznej ma już do dyspozycji punkty obsługi klienta, które mają również zainstalowany monitoring, to skutecznie hamuje agresję wśród klientów. Jednak osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą powyższe zabezpieczenie odebrać jako dodatkowe wyzwanie.

Klienci pomocy społecznej stanowią bardzo różnorodne środowisko. Są to osoby i rodziny, które mają problemy finansowe, problemy prawne oraz osoby i rodziny wielo-problemowe¹⁶. Dlatego zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom socjalnym jest zadaniem bardzo trudnym i w każdym czasie aktualnym oraz priorytetowym¹⁷.

Podsumowanie

Celem artykułu było przedstawienie problemu deficytu bezpieczeństwa pracowników socjalnych w pracy terenowej oraz biurowej. Problem bezpieczeństwa w praktyce realizacji pomocy społecznej jest wciąż aktualny. W artykule wykorzystano wybrane przypadki, które stanowiły duże wyzwanie dla pracowników ośrodków pomocy społecznej. Z całą odpowiedzialnością trzeba stwierdzić, że te krótkie rozważania nie stanowią podstaw do konstruowania systemowego rozwiązania w kwestii podniesienia bezpieczeństwa w obszarze praktyki pomocy społecznej. Wskazano jednak na aspekty praktyk niedokończonych, co nie może mieć żadnego uzasadnienia i ukazuje brak szerszej analizy opisywanego problemu u osób odpowiedzialnych za bezpieczną pracę podległych im pracowników.

Kształtowanie bezpiecznych warunków pracy dla pracowników socjalnych w Polsce w praktyce jest traktowane jako odrębny problem, co stanowi zaprzeczenie kształtowania

¹⁵ L. Gardber, *Wypalenie zawodowe pracowników socjalnych*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2018, nr 57, Forum Media Polska, Poznań, s. 40–48.

¹⁶ S. Marek, *Pracownik socjalny – zawód trudności i nadziei*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2017, nr 41, Forum Media Polska, Poznań, s. 7–14.

¹⁷ Ł. Cywiński, K. Czekał, *Zagrożenia osobistego bezpieczeństwa pracowników socjalnych w globalnych warunkach społeczeństwa polskiego. Teoria i praktyka*, Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J – Paedagogia-Psychologia, Lublin – Polonia, VOL.XXX,4, 2017, s. 19–36.

bezpiecznych warunków pracy. Wyjątek stanowi Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie, tam jednak najwyższą ofiarę ponieśli pracownicy socjalni, które oddały swoje życie.

Bibliografia

- Bochnia B., *Codzienne praktyki życia rodzinnego, zadomowienie, wykluczenie, bezdomność*, Oficyna Wydawniczo-Edukacyjna NOTITIA, Bydgoszcz 2020.
- Backer R., Czechowska L., Gadomska G., Gajda J., Gawron-Tabor K., Giedz M., Kasprowicz D., Mateja M., Płotka B., Seklecka A., Szewczak W., Winclawska M., Wojciechowska J., *Metodologia badań politologicznych*, Warszawa, Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych, Warszawa 2016.
- Chaczko K., Paprota N., *Powrót do przeszłości? Pomoc społeczna w obliczu epidemii koronawirusa: analiza wstępna*, „Praca socjalna” 2020, nr 2(35).
- Cywiński Ł., Czekał K., *Zagrożenia osobistego bezpieczeństwa pracowników socjalnych w globalnych warunkach społeczeństwa polskiego. Teoria i praktyka*, Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Lublin – Polonia 2017, VOL.XXX, 4, .
- Dunajska A., Krause M., *Czy czujesz się bezpiecznie...? Badania bezpieczeństwa pracy pracownika socjalnego*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2017, nr 37, Forum Media Polska, Poznań.
- Gardber L., *Wypalenie zawodowe pracowników socjalnych*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2018, nr 57, Forum Media Polska, Poznań s. 40–48.
- Gocłowski A., *Pomoc społeczna w żałobie*, Portal Pomocy Społecznej, <https://ops.pl/2014/12/pomoc-spoeczna-w-zalobie/>, dostęp: 28.01.2022 r.
- Juźwiak S., Klimowicz I., *Pracownik socjalny – zawód zagrożony*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2018, nr 55, Forum Media Polska, Poznań.
- Marek S., *Pracownik socjalny – zawód trudności i nadziei*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2017, nr 41, Forum Media Polska, Poznań.
- Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (28 styczeń 2022). Superwizja pracy socjalnej. Wytyczne Centralnej Komisji Egzaminacyjnej wraz z opisem superwizji, dostęp: 28.02.2022 r.
- Nitecki S., *Pomoc społeczna*, Wydawnictwo Gaskor, Wrocław 2012.
- Cieśluk R., *Pracownik socjalny w kryzysie a rola kierownika w OPS*, „Doradca w Pomocy Społecznej” 2019, nr 63, Forum Media Polska, Poznań.
- Rymsza M., *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2012.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U.2004r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).
- Wiśniewski B., Biela D., *Podstawowe determinanty koordynacji działań dotyczących bezpieczeństwa publicznego w województwie dolnośląskim*, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy, 2014.

Wojciechowska-Filipek S, Mazurek-Kucharska B, *Zarządzanie w kryzysie. Aspekty organizacyjne i psychologiczne*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2019.

Wywiad autoryzowany: A. Hołub, wieloletni pracownik pomocy społecznej w Jaworze, starszy specjalista pracy socjalnej.

Wywiad autoryzowany: D. Domińska-Werebel, doktor psychologii, wykładowca w Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych, Zakład Pedagogiki, Dyrektor Powiatowego Ośrodka Edukacji w Jaworze.

SUMMARY

Wojciech Mucha

Selected cases of security deficit in social workers in field and office work

This publication is primarily intended for individuals responsible for the proper functioning of Social Welfare Centers (directors and managers) and for those who perform public functions and practically create self-government in local government communities (presidents of cities, mayors and commune heads).

In this article, the author points out to the problem of safety deficit observed in social workers during the performance of social work in field and in office work.

In his study, the author quotes selected case studies which prove that the issue of social workers' work safety is a current problem.

This text presents the tools with which Social Welfare Centers try to eliminate the deficit of occupational safety observed in social workers and office workers. Attention is drawn to the ineffectiveness of the tools used or to their incorrect use.

Key words: safety deficit, social worker, social work, field work, office work.

Data wpływu artykułu: 26.03.2023 r.

Data akceptacji artykułu: 17.04.2023 r.